

Cimleve

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: **BENEDEK ELEK**

TARTALOMJEGYZÉK:

Vitéz László	177
Híres erdélyi magyarok. A két Wesselényi. II. fejezet: A vasember és fia. III. fejezet: Tanító és tanítvány. Irta: Benedek Elek	178
Mit mond a magyar nép?	181
A hős czinczér. Vers. Irta: Baloghné Molnár M.	182
Orpheus megszelidíti lantjával az oroszlanokat	182
Tamás érdeklődik. Csevegés	183
A csillag. Vers. Irta: Indali Gyula	184
Nyár fordulása. Mese. Irta: Szondi György	185
A róka meg a bakkecske. Ezópus mese. Görög- ből fordította Csengery János	186
Rapsóné. Székelyföldi monda. Irta: Benedek E.	187
Mesefolyam. Irta: Balázs Ferenc	188
Friczi bácsi. Mese. Irta: Násza Elza	189
Fejtörő	191
Karácsonynak ünnepére	191
Elek nagyapó üzeni	192

A

gyermekek legkedveltebb lapja, a

Cimbora

eddig az első betűtől az utolsóig olvasnivalót adott a gyermekeknek, mert a lapnak nem volt

hirdetése

A lap elterjedtségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy minden elte

hét

az olvasók táborának hatalmas növekedését jelenti. A lap kiadóhivatala most elhatározta, hogy a mai

napig

fennállott rendszert megváltoztatja és az Erdély-szerte elterjedt gyermeklapba, amelyet ma már minden gyermek a kezében

tart

hirdetéseket is vesz fel.

A Cimbora

tartalma ezzel nem fog kisebbedni, mert amilyen mértékben nő a lap

hirdetése

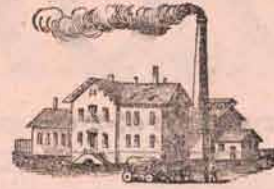
olyan mértékben nő annak terjedelme is.

A kereskedőknek

megfizethetetlen

értékű a Cimbora hirdetése, mert az egész Erdély, sőt a külföld lakossága is olvassa.

RENNER TESTVÉREK ÉS TSAI BŐRGYÁR r.-t. CLUJ (KOLOZSVÁR)

GYÁRT ELSŐRENDÜ

GÉPSZIJAKAT

Gödörcserzés! Gyors leszállítás!
Garanciát vállalunk!

Tartós és izléses cipők

a Halász Mór r.-t.-nál kaphatók Szatmáron!

TASNÁDY GYÖRGY

díszműlakatos

Careii-Mari (Nagykároly) Str. Vas.

Lucaciu (Majthényi-u.) 14. szám.

Készít mindennemű iparművészeti és díszmű tárgyakat, karos- és asztali lámpákat, villanycsillárokat, virág- és szalonszalkákat, írókészleteket, hamutartókat, művészi kivitelű bútort- és épületvasalásokat stb.

Elvállal bármiféle lakatosmunkát, autogénhegesztést, gépek, csillárok, mindenféle fémtárgyak javítását, tisztítását és ujrászinezését.

Rókát

és más szörmét

felelősség mellett

fest az

UNIO

Kolozsváron.

Szűcsöknek
arkedvezmény!

Valódi békeminőségű aszbeszt fedő

PALA

kapható igen jutányosan SCHWARTZ TESTVÉ-
REKNÉL, Strada Decebal (Kölcsey-u.) 37. szám.
Kész fedéseket helyben és vidéken vállalunk!

Gyapju-, selyem-, pamutkelmét,
fonalat, szőrmét fest és tisztít a

„Kristály“

gőzmosó és kelmefestőgyár CLUJ. Telefon 500.

Póstacsomagok pontosan szállítat-
nak! — Kereskedőknek tömegáru-
nál árkedvezmény! — Képviseletek
vidéki városba kerestetnek!

ZEA első román

E krétagyár Cluj.

A Papir- és fűszerkereskedők figyel-
mét felhívja az iskolai saisonra.

A
Cimborára

előfizetéseket
felvesz Erdély
minden könyv-
kereskedője!

Az összes iskolákban használt tankönyvek,
füzetek, rajztömbök, papir, író- és rajzszer-
kegcsőben HUSZÁR könyvkereskedésében szerezhetők be!

BÉKEBELI MINŐSÉGŰ ÚJ!

Gabonás-, lisztes-, gyapju- és szalmazsák.

Vizhatlan ponyva, napellenző, roletta- és madrac-vászon.

Afrik, seegrász, bútorrugó, önműködő rolettatrudak. — Zsineg- és jutaheveder

minden méretben és mindennemű kárpitos kellékek. Befőttkötöző
és minden másnemű zsinegek 2/0 T—2/32 L-ig minden számban.

Zsákvarró kendercérna és cipészfonal, továbbá többféle minőségű
használt zsákok nagy választékban a legolcsóbb árban kaphatók

Glücklich Bernát és Fia

cégnél Piața Victorie (Deák-tér) 27.
sz. Plébánia-épület. — Telefon 521.

A Cimbora azt üzeni:

**Ha finom
cukorkát
akartok:**

kérjete Melissát

Eredeti Wolfner

gépszijak

minden méretben

kaphatók

**BRAUN és LÁSZLÓ vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-tér) 9.**

A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.

Alaptőke 10 millió leu. — Tartaléktőke 1 millió leu. — Takaréketét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:

Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK
KORONÁBN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen
keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN,
— Budapestén keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN. —

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.
Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főügynöksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsöztetésre elfogad
és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.

Fiúk!

Lányok!

A Cimborát

olvassátok,

szeressétek,

terjesszétek!

Aki elő akar fizetni a Cimborára, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a
Cimbora kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.

A lap egy negyedévre negyven leuért jár.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

**Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t,
A szerkesztőbácsi postája Satu-Mare (Szatmár) Eötvös-u.
4. sz. alá címezendő. — A közlésre szánt kéziratok Benedek
Elek címére, Kisbaczon, u. p. Nagybaczon, Háromszék-m. küldendőek**

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

Vitéz László.

Hires erdélyi magyarok.

A két Wesselényi.

— IRTA: BENEDEK ELEK. —

II.

A vasember és a fia.

A vasembernek tizedik gyermeke volt a nagy Wesselényi, akivel 1796. december 30-ikán ajándékozta meg Isten a bánatos szülőket. Erősnagy okuk volt a bánatra, mert a kilenc gyermek közül egy sem élt, amikor Miklós született. Mintha valaki megátkozta volna a nemes szivü Wesselényi-pár frigyét, a gyermekek mind meghaltak, ki néhány hónapos, ki néhány esztendőskorában. Miként a vasember, Miklós is egyetlen fia volt az apjának. De míg a vasembert a korán özvegységre jutott anya elkényeztette, szilaj indulatait meg nem fékezte, Miklóst az édesanya gyöngéden szerette, de nem kényeztette el, az édesapja szigorú kordában tartotta. Szerette, igen szerette nevének egyetlen örökösét, de tulságos büszkeségében egy izben még kockára is tette a hat éves fiu életét.

Történt, hogy egy szilaj, ágaskodó mént vezettek a kastély elé. A hat éves gyermek, természetesen, félrehúzódott a méntől. Hiszen egyéb sem kellett a vasembernek, mint látni, hogy fél az ő véreből való vér!

— Egy Wesselényinek félni nem szabad! — mennydörögte a vasember, s abban a pillanatban fel is dobta a fiut a mén hátrára. Aztán rácsapott ostorával a ménre, az meg vadul vágatott el vele. Képzeltető az édesanyja kétségbeesése. De a korához képest feltűnő nagy és erős fiu belekapaszkodott a mén sörényébe, s bár az eszeveszetteen vágatott hegyeken-völgyeken át, el nem eresztette a sörényét, s mintha a nemes állat érezte volna, hogy ezért a gyermekért halálos aggodalomban tördeli a kezét az édesanya, megcsendesülve tért vissza a kastély udvarára.

Mit is mondott a vasember az erdélyi országgyűlés elnökének? Azt mondta: Engemet József császár szentelni megtanított, de félni nem! Ugy nevelte hát a fiát is, hogy ne féljen senkitől, semmitől. Alig volt kilenc éves a fiu, vaddisznó vadászatra vitte. Nem kíváncsi nézőnek vitte oda, puskát adott a kezébe. A hajtók lármája felverte a vaddisznó csordát, s im, egy vadkan egyenest a kilencéves fiunak tart. Hány kocavadással

történt meg már, hogy az utolsó pillanatban inába szállt a bátorsága s a menekülő vad elől félrehúzódott! De a gyermek megáll a helyén, célba veszi a vadat, dördül a fegyver, talál is a golyó, de nem ejt halálos sebet, s a felbőszült vad — még csak egy pillanat — leteperi, szétszaggatja a vakmerő fiut. A vasember az utolsó pillanatban ejti el a vadat, mely Miklóstól néhány lépésnyire esik el.

Ézt a kilencéves fiut elviszi a vasember Zilahra is, a megyei gyűlésre. Ott ül a fiu a vármegye urainak sorában, kard az oldalán. Egyszerre csak éktelen láрма kerekedik: Ki vele! Dobjuk ki az ablakon ordítottak a megyei urak. Kit akartak kidobni? *A vasembert.* Azért akarták pedig kidobni, mert a vasember erősen összeszólkkozott a főispánnal, a többség azt követelte, hogy kérjen bocsánatot, de a vasember keresztbe fonta karját s dehogyan is kért bocsánatot. A feldühödött urak közre fogták a vasembert, s már-már be is váltják fenyegetésüket, ám ekkor megható dolog történt. A kilencéves fiu egyideig könyörgve kérte az urakat, hogy ne bántsák az apját, de amikor látta, hogy a könyörgés nem használ, kirántotta kardját s éles hangon kiáltotta: Aki még egy lépést mer tenni atyám ellen, irgalom nélkül keresztül döföm!

A felbőszült urak megilletődve csendesültek el, felkapták a fiut, ölelték, csókolták — mely szép, mely megható jelenet lehetett ez! Méltó volna arra, hogy művészember festményben örökítse meg. Bizony méltó, sokkal méltóbb, mint az a jelenet, amikor bolond nagy urak „életüket és vérüket“ ajánlották fel annak a Mária Teréziának, aki a magyar fő- és köznemeseket udvarába édesgette, hogy magyar-ságukhoz hűtlenné váljanak...

Nemcsak testben, lélekben is gyorsan fejlődött a vasember fia, aki mellett már öt éves korában házi nevelő volt. Erről a házi nevelőről — Pataki Mózes volt a neve — később lesz megemlékezés, most csak annyit, hogy nevelő és tanítvány testvérként szerették és tegezték egymást. Az eleven eszű, gyors felfogásu

WESSELÉNYI 6 ÉVES KORÁBAN

gyermek csudálatos gyorsan halad előre, s az apa fiának nemcsak férfias bátorságára volt büszke, de az eszére és tudására is. Egyszer két Teleki fiu látogatott el Zsibóra, s a vasember megegzaminálta őket, hadd lám, mit tudnak. A fiuk helyesen megfeleltek a kérdésekre.

— No, az én fiam, — mondta a vasember — kisebb ugyan, de ő sincs elmaradva. Sokat tud a kicsim és elméségét néha magamnak is bámulnom kell.

Nyomban elé is szólította Miklóst, de a fiu a nyári vakáción sokat felejtett, s bizony ezuttal cserben hagyta a büszke apát. Szinte hihetetlen, ami ezután történt. A vasember szertelen dühében bekiáltotta a hajdut, *vasra verette* a fiut s a kastély börtönébe csukatta! Csak a Teleki fiuk hosszas könyörgésére eresztette ki a börtönből s vétette le róla a vasat.

Ehhez hasonló a következő eset is. Régi szokás volt a zsbói udvarban, hogy tavasszal a ménest nagy ünnepséggel hajtották ki a legelőre. A felkolompozott és felcsengettyüzött, veres posztóval és szalagokkal felékesített lovakat a vasember vezetése alatt az összes gazdasági tisztek és cselédek, s ha vendégek voltak, a vendégek is — lóháton, diszbe öltözötten és harsonaszó mellett kísérték ki a legelőre. A már tiz éves Miklós is ott volt diszkeséretben, természetesen lóháton. Amint az uccán halad a menet, egy kerítés tövében alvó sertés felriadt a lármára nagy rőfögéssel, éppen a Miklós lova mellett. A ló hirtelen-váratlan oldalt ugrik, s Miklós, akit ez az ugrás készületlenül talált, fejfel bukott le a kemény utra s eszméletlenül terült el. Néhány percig mindenki azt hitte, hogy meghalt a fiu. A vasember kétségbeesetten ugrott le lováról, felkapta a fiut, hevesen ölelte széles keblére, aztán ő maga is eszméletlenül rogyott a földre. Ki csudálná ezt, hisz nevének egyetlen örökösét, büszkeségét hitte halottnak! Közben hideg vízzel addig locsolták a fiut, hogy magához tér s tapra ugrik, mintha semmi sem történt volna. Nagy az öröm, s az örvendező kiabálásokra eszméletre tér az apa is. De amint kétségbeesett fiaának vélt halála, oly annyira felbőszítette a szégyen, hogy az ő fia lebukott a lóról. Magánkiül ragadja mellen a fiut s megfenyegeti öklével, hogy ily nagy szégyent hozott az ő fejére! Alig-alig tudták lecsendesíteni.

Tizenhárom éves volt Miklós, amikor meghalt édesapja, a vasember. Az 1809-ik esztendőben halt meg, abban az esztendőben, amikor a világhódító nagy Napoleon kiáltványban szólította fel a magyar nemességet, hogy szakadjon el a Habsburg uralkodóháztól. A vasember is kapott kiáltványt, de ő, aki sok igen sok oka volt arra, hogy elpártoljon a Habsburgoktól, a kiáltványra a nemességhez intézett szózáttal felelt, melyben a koronás király iránt való hűségre lelkesíti. Negyven lovas ruházott és fegyverzett fel a maga költségén, ő volt kine-

vezve a közép szolnoki, krasznamegyei és kővárvidéki 600 felkelő nemesek kapitányává, de betegsége s csakhamar bekövetkezett halála megakadályozta, hogy csapatját hadba vezesse. Ennek a csapatnak Nagykárolyban kellett gyülekeznie s a halálos beteg vasembert a 13 éves Miklós helyettesíté. Maga József nádor is leutazott Nagykárolyba, hogy tanuja legyen a nemesi csapatok gyülekezésének és hadba indulásának. A különböző vidékek csapatai egymásután vonultak el a nádor előtt. Hatszáz főnyi csapatja élén elvonult a 13 éves Wesselényi Miklós is. A nádor, a tisztek s mind a jelenvoltak csudálkozva nézték a deli gyereket, aki azonban több volt a gyermeknél. Széles, domboru melle, izmos karja serdült ifjura vallott.

— Ez a gyermek lesz csak még igazi katoná? — jövendőlték az urak.

De bizony, nemzetünk szerencséjére, ebből a gyermekből nem lett katoná, de lett belőle a legnagyobb magyarok egyike. A kardnál sokkal értékesebb fegyverrel fogja ő szolgálni nemzetét, amint a következőkben meglátjátok.

III.

Tanító és tanítvány.

Pataki Mózes, Wesselényi házi tanítója, a szó nemes értelmében tagja volt a Wesselényi családnak. Talán az egyetlen főuri család volt a Wesselényi család a 19-ik század elején, amely gyermekének tanítóját érdeme szerint megbecsülte. Pataki nem külön asztalnál étkezett, hanem a családdal együtt, tanítványa mellett. Kilenc éves volt Miklós, amikor Pataki a zsbói kastélyba került, tiz évig volt nevelője, s ez idő alatt tanító és tanítvány közt a legeszményibb barátság fejlődött ki.

A nagy Wesselényi gyermek- és serdülő ifjukora Zsibó és Kolozsvár közt oszlott meg. Patakin kívül, természetesen, több tanár tanítá Miklóst s a rendes iskolai tárgyak mellett mindennap volt két zongora- és egy francia órája. A csütörtök teljesen szabad napja volt, ekkor vadászhatott és lovagolhatott kedve szerint. Gyors szellemi fejlődése mellett tanuskodik, hogy 14 éves korában maga szerzette prédikációval gyönyörködteté piros pünkösöd ünnepén a zsbói református híveket. Négy év mulva nagyobb utra kelt Patakival. Egyelőre csak Bécsig utaztak, s a császárváros alapos megtekintése után, visszatérőben meglátogatták ama kor jelesebb férfait, nevezetesen: Keszthelyen Festetics Györgyöt, a *Georgikon* nevű gazdasági iskola alapítóját s a magyar irodalom lelkes támogatóját; Niklán Berzsenyi Dánielt, Sümegen Kisfaludy Sándort és Széphalmon Kazinczy Ferencet. E látogatások értékét különösen emeli az a szomorú valóság, hogy annak az időnek magyar arisztokratái közül alig egy-kettő törődött a magyar írókkal, rendszerint német és francia írók könyveit olvasták — ha ugyan azokat is olvasták — a magyar írókat tudomásul sem vették.

Mint ahogy aligha volt még főuri ifju, aki a templomi szószékről hirdette Isten ígését, minden valószínűség szerint Wesselényin kívül nem akadt még egy, aki fölkeresse lészkükben az írókat. Az ő látogatása nem nagyuri, leereszkedő látogatás volt, ellenkezően: az erős magyar lelkü ifju áhitatos zarándoklása ama férfiakhoz, akik teljes önzetlenséggel szolgálták az elárvult, a főnemesség nagy részétől megtagadott magyar nyelvnek és irodalomnak szent ügyét. Igen, Wesselényi látogatása zarándoklása volt. Kell-e többet mondanom ennek bizonyítására: amikor Széphalom felé közeledtek, tanító és tanítvány leszálltak a kocsiról, úgy mentek a magyar írók akkori vezérének házáig. A széphalmi mestert és feleségét valósággal elbájolta a két ifju. Kilencc évvel előbb volt Kazinczy Zsibón, s felesége nem akarta elhinni neki mindazt a szépet s jót, amit az ottani életről mesélt. Most látta csak Kazinczyné, hogy az ura nem nagyított: az ifju Wesselényi s nevelőjének szerény magaviselete, a széphalmi mester iránt tanusított áhitatos tisztelete bizonyíták, hogy a zsidói kastélyban megbecsülik a magyar írókat. Kazinczy lelkes levélben számolt be Berzsenyinek a két ifju látogatásáról. „Ezt a szeretetreméltó két fiatal érett embert látni – írja – s azt a szép *tónt*, mely közöttük van, gyönyörűség. Mily kedves az ő *te*-jek! ... Mit nem néztek, mit nem mutattak, mit nem hallánk egymástól! Ezt hijába beszél-ném neked. De azt hagyd mondanom, hogy gyakori izben láttam Wesselényi szemeit elnedvesedni, midőn valamely érzékeny scéna hozódott elő. Ugy tettem, mintha nem látnám, ő pedig „aus edler Scham“ (nemes szégyenből) lesülyeszté szemeit, de a könnyek kiöntöttek és végig csorgák orcáját. Nincs-e túl minden veszélyen, aki hihet, aki így sir?”

Valósággal szerelmes lett a két ifjuba a széphalmi szent öreg. Barátságába fogadta Patakit is, hosszabb levelet írt hozzá a látogatás után. „Mi – írja többek közt – bennetek élünk egyedül, s ha Wesselényinek sokba került is oly hosszú távollét után nem az ő imádott anyja karjai közé repülni, hanem Pestről idekerülni miattunk, megvan az a kistekintetű jutalma, hogy ezen tiz napját nem vesztegette el haszon nélkül – egy pár jóembernek igen nagy örömet nyújtottak, s ezek elmondhatják, amit a nékem írt levélben a ti látástok után mond Berzsenyi: megvolnánk békélve az emberiséggel, ha azt gyűlöltük volna is, mert benneteket látánk, ti szeretetreméltó lelkek!”

1814. december havában írta Kazinczy e levelet Pataki Mózesnek s a következő év január havában ravatalon feküdt a ritka szép lelkes ifju. Tüdőgyulladásba esett Kolozsvárt s tiz napi szenvedés után örökre elszenderült. Mérheteretlen nagy bánat nehezedett a tanítvány s testi-lelki jó barát szívére. Hisz imádott anyja után Pataki Mózeszt szerette legmélyebben. E mélységes szeretet a magyarázója annak a megható cseleke-

detnek, hogy édesanyja beleegyezésével, a zsidói családi sirboltba temetteté felejtethetlen barátját. Van-e még erre példa?

Pataki halála után be is fejezte Kolozsvárt tanulmányait a 19 éves ifju, s otthon tanulta a magyarhoni és erdélyi törvénytudományt egy marosvásárhelyi professzor vezetése mellett. Két év multán azzal ment vissza a tudós professzor Marosvásárhelyre, hogy a tanítvány járatosabb a jogi tudományokban, mint ő maga. A jogi ismeretek megszerzése után 27 ezer holdas zsidói uradalom fiatal gazdája ideje javát a gazdasági ismeretek megszerzésének szentelé. Egyik gazdatisztje s később jószágigazgatója, Kelemen Benjamin volt ebben a mestere, s a zsidói uradalom csakhamar minta gazdasággá lett. Most már nemcsak a ménesnek, de a gazdaságnak is nagy volt a hire. Ujra megnépesült a zsidói kastély, özönlöttek a vendégek Erdélyből s az anyaországból. A daliás, nagyerejű ifju időnként lovagi játékokat rendezett, s a vendégek nagy gyönyörűségére össze-összémerte kardját Kendeffy Ádámmal, Erdély egyik leghiresebb vívójával.

A testi ügyesség és edzettség minden fajtájában kitűnt az ifju, testi és lelki kiválóságával az ifjuságnak példaképe lett. Miként a vasember, úgy az ő bravurjainak is szere-száma nincs. Külön könyvecskét lehetne írni erről. De talán valamennyi közt leghiresebb az, amellyel az osztrák tiszteteket megszégyeníté. Történt, hogy a János főherceg nevét viselő ezred első századát Zsibón és környékén szállásolták el. Wesselényi éppenséggel nem lelkesült az osztrák hadseregért s annak még magyar tisztjei iránt sem igen tudott felmelegedni. A zsidói kastélynak Szombati nevű ezredes volt a vendége, nemcsak névben, de lélekben is magyar. Ennek köszönhető az ezredes, hogy nemcsak szívesen látott vendég volt, de egyszer a tisztikart is meghívták ebédre. A tüzes boroktól hangos kedvre derült tiszték ebéd után meglátogatták az istállókat, s ott az egyik tiszt kicsinylően beszélt Wesselényi lovairól és a *civil* lovasokról. Lángba borult Wesselényi arca, erei kidagadtak halántékán, szeme tüzes villámokat szórt s a nagy felindulástól reszketett a térde. De mindez csak egy pillanatig tartott, legyőzte az indulatját s hirtelen-váratlan* kérdi a hencegő tiszttől:

– Hányan vannak önök itten?

– Nyolcan, felelt a tiszt.

– Nos, én fogadást ajánlok. Önök engem üzőbe vesznek, s ha két órán belül bárki közülök engem elfogni, vagy elérni, csak ujjával kabátomat megérinteni képes, legszebb és legjobb lovamat magával viheti. De ha a fogadást én nyerem meg – annak árát az ezredes úr fizeti meg – négy héten belül küld egy akó tokajit az édesanyámnak. Ugy tudom, finom borai vannak.

Az ezredes semmiképpen sem akart bele-

menni az egyenlőtlen versenybe. Megszerette az ifju Wesselényit, nem akarta, hogy megszegyenüljön. Először egy ellen két tisztet, majd négyet, aztán hatot ajánlott fel, de Wesselényi makacsul megmaradt amellett, amit egyszer kimondott: mindanyolcan vegyék úzobe! Közben odaért az édesanyja is. Az ezredes erősen sajnálkozik, hogy a „méltóságos báróné fia“ elveszti a fogadást, de Wesselényiné fenséges nyugalommal mondja: *A nyertes fiam lesz.* Rendületlenül bizik az ő fiában!

Nos, kezdődik az egyenlőtlen verseny. A tisztok lóra ülnek, félkörbe sorakoznak, a félkör közepén ül Wesselényi *Kakas* nevű lován. Az ezredes kiveszi óráját, jelt ad a kürtösnek, megszólal a kürt s Wesselényi már vágat is lován, a kastély udvaráról egyenest a faluba, de nem az úcnán vágat tovább, hanem árkot és kerítést átugratva szélnél sebesebben szárguldott a réten. Most a tisztok két csoportra oszlanak: Négy jobbra, négy balra indul. Be akarják keríteni az ifjut. A Szamos partján már-már utól is érik, de akkor Wesselényi merész ugrással a folyóba ugrat. A tisztok meghökkenve állnak meg a folyó partján, s mit tehettek egyebet: visszafordulnak, a Szamosból kivezető uton, a hid mellett lesbe állnak, mert csak ezen az egyetlen uton térhet Wesselényi vissza. És csakugyan nem sokára közeledik is a hidfelé gyanútlanul, de a hidtól néhány lépésnyire észre veszi a tisztokat, akik már bizonyosra vették, hogy elfogják. Ám egy gondolat, egy pillanat, egy fordulat, s Wesselényi ismét tova vágat tündérlábu paripáján. A tisztok mindenütt nyomában Wesselényi azonban nem marad az uton, hirtelen befordul a rétre, vágat szélnél sebesebben, még a gondolatnál is sebesebben, de hajh, im előtte az Egresz megáradt patakja! De ismét egy gondolat, egy pillanat és átugrat a 3-4 öl széles patakon. A tisztok most már másodszor torpannak meg, egy sincs köztük, aki utána merészellen ugratni. Közben a kitűzött két óra vége felé járt. Az ezredes nyugtalanul néz jobbra, balra, már azt hiszi, hogy vagy Wesselényinek vagy valamelyik tisztnek baja esett. Csak Wesselényiné nyugodt. Ő bizva bizik fiában, aki 6 éves korában nyereg nélkül, kantár nélkül vágatott a szilaj ménen s nem fordult le róla! S im, csakugyan, csendes lépésben közeledék szerelmetes fia, a tisztoknak pedig se hire, se hamva. Wesselényi nyugodtan át adja lovát a lovásznak, megtisztítja magát a portól — csak azután, jó későre érkeznek meg lassankint a holtra fáradt tisztok.

— Méltóságos báróné, — mondta az ezredes — ön megnyerte a fogadást, s én örvendek, hogy legjobb tokaji boromat ily deli ifjunak hőslékü anyja fogja élvezni.

Vakmerő lovas bravurja volt az ifju Wesselényinek a radnai fürdőn is. Ezen a fürdőn töltött néhány hetet 21 éves korában, s a fürdő vendégek nem győzték eléggé csodálni lovas

bravurjait. Egyszer egy falmeredek kőszirt tetején látták Wesselényit, aki nyájasan integetett le a fürdő vendégeknek. Aztán egyszerre, mit gondolt, mit nem, a fürdővendégek nagy szörnyülködésére, a meredek falon leereszkedett, s a kut körül egybesereglet vendégekhez vágatva körültáncoltatta lovát s úgy kívánt jó reggelt. A fürdő vendégek közt volt egy szájhős gavallér, aki fennen dicsekedett, hogy van ám neki egy lova, mely *futva* mászná meg azt a kősziklát. Wesselényit igen bántotta ez az üres fejű dicsekedés. Ő tudta legjobban, mi tenger fáradságába, türelmébe került, amíg lovát ilyen „hegymászásra“ idomította. Bizonyos volt abban, hogy a gavallér sem futva, sem mászva nem csinálja utána, amit ő a lovával megcsinált. Forrott benne az indulat, de ott hagyta a dicsekedőt, aztán mikor lehiggadt, visszatért s mondá:

— Az úr nagyot akart. Részemről, ha magas kedvemben kitalálnám szalasztani, hogy a ház tetejére fellovagolok, bizony mindjárt hozzá fognék, ha hatvanhat nyakamba kerülne is. Legyen szabad hinnem, hogy ön is ígéretének áll, mert becsületes magyar ember szavát szokta tartani.

... A szájhős még az éjjel eltűnt a fürdőről.

(Jövő vasárnap folytatjuk.)

Mit mond a magyar nép?

Kerüljed a vendégséget, hogyha üres az erszényed.

*

Madarat tolláról, kutyát szőréről, embert barátjáról ösmerheted meg.

*

Ha a „ha“ nem volna, minden szegény gazdag volna.

*

Alkudj cigányosan, fizess becsületesen.

*

Aludtejet is megfújja.

(Ovatos ember.)

*

Angyal szól belőled.

(Örvendetes hirt mondott.)

*

Annyi neki onnét ide, mint nekem innét oda.

(Jöjjön ő hozzám.)

*

Aranyból sem lesz gyűrű, ha meg nem verik.

(Tünni kell míg célhoz jutunk.)

*

Arcán hordozza az ajánlólevelet.

(Tétőtől talpig becsületes ember.)

*

Addig zárd be istállódat, míg el nem lopták lovadat.

A hős czinczér.

– Irta: BALOGHNÉ MOLNÁR MÁRIA. –

Nagybajuszu Czinczér urfi
Mít gondolt magába?
Ő biz' kapja-fogja magát,
Elmegy a csatába.

Oda állt az anyja elé:
Czinczermámi lelkem,
Mondok egyet, hanem aztán
Ne sirasson engem!

Háboru van, ne marasszon,
Ugyis csak hiába.
Isten áldja, Mámi lelkem,
Megyek a csatába!

– Jaj, galambom, kis leventém,
Ne ijesztgess, szentem,
Ha elmégysz a háboruba,
Szörnyet halok menten!

– Asszonybeszéd, gyáva beszéd,
Elég legyen mára!
Tudom én, hogy büszke lesz még
Katona fiára.

Szarvasbogár lesz a lovam,
Száll utánnam mente,
Én leszek a rettenetes
Hős Czinczér levente!

Puskát veszek, kardot kötök,
Lövök, szúrok, vágok,
Csápjaimmal minden éiót
Menten lekaszálok!

El is indult Czinczér urfi
Hősen, bőszen nyomba',
Kis katonasipkáját a
Csápja közé nyomva.

De a bokor tövénél túl
Nem jutott el mégse,
Félelmetes ellenséget:
Pityut vette észre.

Maszatos volt, négykézláb ment,
Akár egy kis pudli
S a nyakáról cérnaszálon
Lógott le a dudli.

Jaj, ha meglát szedte-vette!
Rémüldöz magába
S bátorsága egyszeribe
Leszállt az inába.

Sipkáját a csápja közül
Hirtelen levette
S visszaiszkolt mámikához
Hős Czinczér levente.

Orpheus megszelidíti lantjával az oroszlánokat.

Tamás érdeklődik.

(A sivatagokról és a karavánokról.)

Tamás: A nagy sivatagban nem terem semmi, mert nincs víz. Szeretném, ha megmagyaráznád, miért nem esik ott az eső. Vagy talán a föld olyan terméketlen, hogy akkor sem teremne, ha az eső esnék.

Apa: Minden sivatagon más-más oka van az esőhiánynak. Egyszerre tehát csak egy sivatagról beszéljünk. A legismertebb és a legközelebb van hozzánk az afrikai Szahara. Ennek a földje nem terméketlen. Ha megfelelő időközökben esnék az eső, gazdag termőföld lenne.

Tamás: Mondd meg azt, miért nem esik ott az eső.

Apa: Ennek több oka van. Egyik oldalon a Vörös-tenger határolja Afrikát. Ez nagyon kis tenger, kevés felhő képződik rajta, a felhők vize a partokon le is hull, a szárazföld belsejébe már nem jut. Másik oldalon a Földközi-tenger van, aránylag ez is kicsi, a felhők a partokat termékenyítik csak meg. A harmadik oldalon az Atlanti-óceán van. Itt elég felhő alakul, de a parti magaslatok felfogják őket.

Tamás: Hát a negyedik oldalról nem jöhetnek felhők a Szaharába?

Apa: A negyedik oldalon egyáltalán nincs remény esőre. Ha megnézed a térképet, a tengert igen messze látod a Szahara negyedik oldalától. Ami kevés felhő három felől bejut a Szaharába, az izzó levegőben eloszlik.

Tamás: A Szaharában mindig meleg van?

Apa: Nincs mindig meleg. Éjszaka nagyon kellemes az időjárás. De ha kisüt a nap, megkezdődik a forróság. Itt nincs hajnal, nincs alkony, csak nappal és éjszaka. A kisütő nap első sugarai már forrón sütnék és a forróság tart, míg a nap le nem bukik a látóhatár alá.

Tamás: A karavánok nem tévednek el az óriási pusztaságon, vagy talán iránytűt visznek magukkal, mint a hajósok?

Apa: Jó, hogy az iránytűt említetted. A sivatag csakugyan olyan, mint a tenger, csak víz helyett homok borítja. Ez

a homok azonban éppen olyan nyugtalan, mint a víz. Ha jön a szél vagy vihar, sodorja magával, dombsorokat épít belőle, eltörli az utasoknak lábnyomát is. A sivatagban haladó karaván mindig eltévedhetne, ha a vezetők éles szeme és tapasztalata meg nem tudná állapítani az igazi utat.

Tamás: Ha a vihar a homokot felkapja, bizonyára teleszórja az emberek és állatok szemét. Ilyenkor nem lehet haladni.

Apa: A tapasztalt karavánvezetők már egy-két nappal előre megérik a szélvihar közeledését. Ilyenkor sietnek, hogy valamelyik pihenőhelyet elérjék. Ha szerencsésük van, eljutnak még a vihar kitörése előtt a pihenőhelyre, hogy egy kis forrás vagy kut mellett nyugodtan várják meg a vihar elvonulását. Ha a forrás nagyobbacska, kis liget keletkezik mellette, esetleg néhány ház is áll a forrás mellett és az oázis lakói szívesen fogadják az eltikkadt utasokat. Ha azonban a vihar elől nem tudnak menekülni, kitörése előtt leszállnak a tevékről, leszerszámazzák őket, a poggyászokból falat emelnek a közeledő porfelhő elé, megnedvesített ruhával betakarják fejüket, meghúzódnak a védőfal tövében és úgy várják az istenítéletet.

Tamás: Miből lehet gondolni, hogy vihar következik?

Apa: Vihar előtt különösen tikkasztó a levegő. A forróság még fokozódik. Az emberek és állatok elbágyadnak, valami rettenetesen kinzó, égető szomjuság gyötör mindenkit. Félelmetes csend uralkodik, az izzó levegőt egyetlen szellő sem ingatja. Majd hirtelen szellő következik, majd a látóhatár egyes pontjain sötét oszlopok emelkednek. Homoktoronyok ezek, melyeket ragad magukkal a szél. Néha csak egy óriás-torony közeledik nyargalva, szinte az eget veri a teteje. Süvöltés, zúgás tölti be a levegőt. De ezt már fekvő várja ember és állat. A finom por betölt mindent, a tikkasztó száraz hőségben megrepedezik a bőr, a por száll a sebbe és még jobban fokozza a kint. De a legna-

gyobb gyötrelmet a szomszúság okozza. Van ugyan víz még a kulacsokban, de ez a víz nem oltja a szomjat. Szinte felforrott a melegben s megromlott, megbüdösödött a napokig tartó utazásban. A karaván utasai majdnem eszméletlenül fekszenek, lázas állapotukban látomásaik vannak, legnagyobb részük árnyékos erdőről, csörgező patakokról és az elhagyott otthonról álmodozik.

Tamás: Előfordul az is, hogy a homok eltemeti a karavánokat.

Ápa: Ha a vihar nagyon hosszú ideig tart, bizony elpusztul a karaván egy része, sőt van eset rá, hogy az egész karaván elvész. Ilyenkor a homok eltemeti, a száraz homok kiszáritja testüket, mintha sütőkemencébe kerültek volna. Olyanok lesznek, mint a mumiák. A karavánutak mellett gyakran láthatók ilyen mumiák. A temetés ugyanis csak ideiglenes. Egy következő vihar lehordja a homokot a halottakról és a mumiák ott állnak az utasok előtt mint ijesztő példaképek. Ha a karaván szegény szerencsétlenül járt emberek holttestére akad, homokkal takarja be ismét őket.

Ha a vihar nem tart soká, a karaván sietve indul utnak, hogy elérje a legközelebbi pihenőhelyet. Bizony, itt sem vár rá mindig megkönnyebbülés. Néha a kutakban oly csekély a víz, hogy alig jut belőle. Itt a legnagyobb kincs a víz. Ha kevés vízre bukkannak, a tevékkel előbb megitatják a poshadt vizet, melyet a kulacsokban idáig hoztak, aztán megtöltik a kulacsokat és az emberek is eloltják gyötrő szomszúságukat. Ha van víz bőven a forrásban, nem tudnak betelni az ivással. Különösen érdekes nézni, mint iparkodik a tevesereg pótolni azt, amit elmulasztott. Ilyenkor vidám mulatság zárja be az üdítő lakmározást. Mulatozás közben megfélekednek arról, hogy halálos veszedelemből szabadultak. Ugy viselkednek, mint a tengerészek, ha vihar után szárazra értek.

Tamás: Én a sivatagot teljesen lakatlannak gondoltam. Most már látom, hogy tévedtem; a sivatagban levő falvakról nem hallottam eddig.

Ápa: A sivatagban elég sok oázis van. Ahány forrás, annyi oázis. Egyik oázison

csak néhány ház, másikon egész falu van. De nemcsak ember és háziállat lakik a sivatagon, hanem sokféle állat. Ezt csak jószemű ember veszi észre, aki alaposan megszokta a dolgokat figyelni. Ezeket az állatokat jellemzi, hogy bámulatosan gyorsak, ügyesek, szemük, fülük nagy. Nagyon jól látnak és nagyon jól hallanak. Bizony, nagy utat kell megtenniök, míg a mélyebb területeken valami növényfélélet találnak, hogy legelhessenek. Nagy utakat tehetnek meg a víz után is. Oh már ismerik a mélyedéseket, hol a talajból egy kis nedvesség szivárog.

Tamás: A Szahara nem síkság egészen? Hegyek és völgyek vannak benne?

Ápa: A Szahara nem olyan alföld, mint a mienk. Vannak sík részei, de sok helyütt hegyes és völgyes. Ne gondold, hogy az egész sivatagot ismerjük, nagy részére még európai ember nem tette a lábát. Veszedelmes vállalkozás volna nekiindulni és kikutatni, az elhagyott részeket. Az ember rengeteg szenvedést elvisel, de a szenvedések között talán legnagyobb a gyötrelmes szomszúság a perzselő melegben.

A csillag.

Barnult avar búsan susogja:

„Nézd, én valék a zsenge pást!”

Haraszt zörög: „Én voltam egykor

Arnyas berek friss lombja, lásd!”

Szálló pehely mond: „Fészek enyhe,

Gyönyör-párnája voltam ám!”

Száraz virág szól: „Rózsa voltam

Május mosolygó hajnalán!”

A szél süvölt: „Ifju tavasznak

Meleg fuvalma voltam én!”

A csend sóhaj: „Dal voltam egykor!”

Az árny susog: „És én a fény!”

S avar, haraszt, szálló pehelyke,

Száraz virág, szél, csend, ború —

Egyként zokogják: „Óh, a végzet

Milyen sivár, mily szomorú!”

— S ködön keresztül, im, az égből

Egy büszke csillám átragyog:

„Én csillag voltam a tavaszban,

És — mostan is csillag vagyok!”

INDALI GYULA.

Nyár fordulása.

Irta: Szondi György.

Augusztus vége. A fecskéfészek a második költés sárgacsőrű fiókáit is szárnyukra bocsátotta már. A gyümölcsös almafáin nekigömbölyödött almák pirulnak a levelek között. Tul a kerten zörgő levelekkel, sárgán fonnyadoznak a kukorica-rengetegek. Az első hervadt levél lehullt már, garmadába gyűlt a bokrok ajlán az avar. Ez már a vége a nyárnak, a gyümölcsérlelő, a jövőért remegő. Ezek már nem a máért való napok.

Pedig még majdnem merőlegesen hullanak a sugarak, pedig elkésett lepkék szeszélyes táncban lejtenek a pázsit fölött; de kábult pihető délutánok reszkető levegőjében, csillogó ezüst szálakon parányi pókok kelnek vándorutra, a torony körül indulásra gyülekeznek a felcseperedett fecskék, és ki sem kell mennem a szobámból, csak az ablakomat nyitom ki, hogy láthassam a munkát a gyermekekért, a jövőért.

Az ablakom külső kerete alól kihullott a vakolat és az így keletkezett odút egy apró méh foglalta el. Egy szabó-méh: a Megachile. Naphosszat el lehetne nézni amint jő-megy, sü-rög-forog az otthona körül. Kora délelőtti órákban, mikor kinyitom az ablakot, már javában dolgozik. A lakást rendezgeti. Mert itt nálam, hogy készen kapta az odút, csak erre van már gondja. Nem kellett semmiből magát a lakást megteremtteni, ujjnyi vastag és hüvelyknyi hosszú csövecskét ásni a földbe, hat gyöngye láb és két apró rágó segítségével. A lakás már készen áll és megfelel a Megachile igényeinek. Ami még hiányzik, az a berendezés. Ez pedig nagy munka, de csupa finomság, csupa illat. A kis csövet először is ki kell kárpitozni. Nem selyemmel, mint a pók otthonát, nem is papírral, mint a darázs teszi. Nem viasszal, mint a méheknél szokás. A kárpit anyaga oda benn terem a kert rózsafáin. Onnan hordja haza az én szorgalmas kis kárpitosom. Gyakran látom, amint sietve röppen az ablakra és rózsalevelekből kirágott kerek darabkákat cipel be az odujába. Egy-egy akkora, mint egy huszfilléres. Oda benn, az odú mélyén, parányi gyűszűvé göngyölti őket és beburkolja velük az odú egész falát. Kis csövet készít rózsalevelekből, apró gyűszűkből összerakott csövecskét, amelynek fala szorosan simul az odú falaihoz.

De egyelőre csak a legbelső részeket kárpitozza ki. Csak egy gyűszűt készít el, aztán másféle gondok aggasztják. A mindennapi kenyér kérdése. Virág-porral rakódik meg, azt szállítják fáradhatatlanul haza s többszöri forduló után a kis cső végső része megtelik az illatos liszttel. Am még ez nem elég. Mézet is hord a virágpor tetejébe és most ebbe az édes, illatos, rózsapárnán nyugvó kis éléstárba belerak egy petét. Mert nem magának gyűjtötte

ezt a sok drága eleséget. Az a petének szól, a jövőnek, mely ott szunnyad a chitin-burkolat alatt. A bölcsőt most elzárja egy rózsalevével s a tetején másodsor is előlről kezdi ugyanazt a munkát a következő pete számára. A második után következik majd a harmadik, a negyedik, a hetedik és nyolcadik, aminél többre nem telik sem az odúból, sem szegény kis Megachile erejéből. Mire az utolsóval is elkészül, halálra fáradtan hull le valamelyik rózsabokor alatt.

Ott künn, a rózsafák tövében is van egy anyai mestermű, amelyik szépség, célszerűség, a szövés-fonás művészete tekintetében fölülműl minden hasonlót, a függőcinke gyapjufészktől a varrómadár levelekből öltögetett tölcseréig; a szalagos keresztspók selyembölcsője!

Ugy függ az elszárgult fűszálakon, mint egy felfordított, galambtojásnyi léghajó. A próka gömbje fölfelé elkeskenyedik, mint a körte; cikk-cakkos széléről indulnak ki a fonalak, amelyek függve tartják. Hófehér, vastag és sűrű szövésű selyem a burkolata, nem szakadó és vízhatlan. Ez védi a petéket a harmat, a hó, az eső nedvessége ellen. Vörösbarna és fekete selyemmel himzett, elágazó minták diszítik. Alatta halvány vörössárga hattyupihénél lágyabb gyapotréteg, mint pelyhes dunna közepében van a petéket tartó, igen-igen finom szálú selyemből szőtt, parányi zacskó. Színültig telve borsónyi gömböcskévé összetapadt, narancssárga petékkal. Nemezserű selyem a fedőlemez anyaga, ami a léggömb száját betapasztja. Csöndes augusztusvégi éjszakákon, mikor egyre halkabbá válik a letarolt róna apró muzsikusainak zenéje, akkor szövi a szalagos keresztspók hattyuspelyhével töltött selyemgömbjét. Meglesni, hogy miképpen dolgozik, nagyon nehéz. Csak az olyan végtelen türelmű megfigyelőnek sikerülhetett, mint Fabre, a nagy francia tudós. Ő látta a léggömb készítését az első zavaros fonalaktól a vörösbarna diszítés himzéséig. Ha ez is elkészült, ha teljes pompájában himbálódzik műve a hűs hajnali szélben, akkor a pókot nem érdekli többé. Tovább áll, anélkül, hogy egy pillantást vetne élete legragyogóbb és utolsó munkájára.

Mert a léghajó szövése hattyudala a szalagos keresztspóknak. Ezzel bevégeztetett az ő számára minden. Kiürültek a kifogyhatatlan orsók, nincs többé értelme, hogy visszatérjen elhagyott hálójába. Az ő napjai immár megszámálvák. Oda van a szép nyár, oda... Körülkérül most már az ős koncertje zendül tétova és didergő akkordokkal. A rövidülő őszi napokra boruló barna éjszakákban halk léptekkel közelg a nagy elnyugvás, a vég...

... Két anya, akiknek mindenike önzetlenül fárad. Halálra dolgozza magát a gyerekeiért,

akiket még csak látni sem fog, egyikük sem, soha.

Mire azok életre kelnek, akkorára új tavasz fogja virágait hinteni a mezőkre. Addig sok-sok idő telik el: őszi esők hullnak, hófelhőket kerget a fagyos északi szél. Addig szegény, szorgalmas anyákra százszoros halál leselkedik.

Óh, ők valóban nem számítanak az utódok hálájára. Nem az eljövendő idők olcsó elismerése: hatalmasabb erő készíteti őket, mely benne él minden porcikájukban és parancsára, mint álomban, el kell végezniük olyan munkát, amit soha, senkitől sem láttak, senkitől sem tanultak. Mert anyátlan árva volt mind a kettő, mikor életre ébredt a tavaszi napfény ragyogásában. Az anyjukat nem ösmerték, az nem taníthatta meg őket, hogyan kell odut ásni a földbe, gyűszűket készíteni rózsalevelekből, léghajót szőni fehér pókselyemből. Mégis, mire megjött a nyár, kérlelhetetlen parancs küldte őket dolgozni s akkor egyszerre tudtak már mindent. Tudtak serénykedni a jövőért, eljövendő ifjú méhek és pókok boldogulásán. Mint valami gép: öntudatlanul és pontosan, magukon kívül eső, messze nagy cél érdekében. Öntudatlanul: mert bár senki sem láthatott be parányi agyvelejükbe, mégis egészen bizonyos, hogy nem tudják, miért kell nékik ásni, kárpitozni, szőni-fonni, minden erejük megfeszítésével? Kinek lesz belőle haszna?

Egész bizonyos, hogy sejtelem sem él bennök arról, hogy a nyári napok verőfénye után hideg és sötét tél köszönt a világra, hogy e zord időket ők már nem fogják megérni és mégis, a jövő nyár bimbóival és minden idők elkövetkezendő nyarain, fiatalok friss serege támad, akiknek élete őtőlük, az ő önfeláldozó munkájuktól is függ.

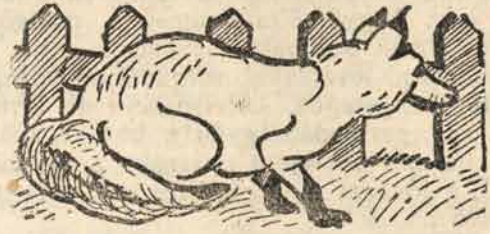
Ismeretlen előttük a nagy cél, amelyért küzdenek: a nemzetség, a faj fennmaradásának a biztosítása. De a gyerekeiknek, akikben a jövő tavasszal az ő arasznyi létük az örökkévalóságba kapcsolódik, előnyös és fontos az, hogy életük első, legvédtelenebb és legnehezebb korszakában védett otthon szárnyai alatt vonhassák meg magukat. Annak a hatalmas erőnek, mely a Megachilét és anyatársát oly változatos és nehéz munkákra kényszeríti, az a célja, hogy e védtelen apróságok mindenike elérhesse teljes kifejlődését. Az a célja, hogy évezredek és évezredek után, Megachile-féle méhek is döngicséljenek a virágok között és szalagos keresztspókok glóriás hálóján is csillogjon a harmat regelenként.

A Megachile és a szalagos keresztspók, míg gyermekeik bölcsőjét építgetik, minderről mit sem tudnak. De nem is kell tudniok. Az akácvirág sem sejtí, miért kell nyilnia, illatoznia, hervadnia? Azokban a kopott, szürke hüvelyekben, amik a helyén maradnak, mégis benne van az illatos akácfürtök minden vágya, reménye és kötelessége.

A róka meg a bakkecske.

— Ezópus meséje. —

Görögből fordította és versbe szedte Csengery János.

Egyszer a bakkecske s róka forró nyárba! Megszomjazván egy kut fenekére szálla. Ott a jó friss vízzel szomjukat eloltva Kijutni a kutból már szerettek volna. Próbálták, hiába! Mond ekkor a róka: „Ne félj, kecske pajtás, gondoskodom róla! Állj fel, vesd a falnak a két első lábad, Hajtsd le a két szarvad, görbitsd meg a hátad.

Akkor én terajtd, könnyedén kimászom, S lenyujtva utánad felülről a lábom Felhúzlak a kútból“. — Megtette a kecske: Sietett a róka, hogy magát kimentse, De hogy jámbor társát szintén kisegítse, Róka koma avval nem törődött mit se. Kesergett a kecske, szidta, mint a bokrot, De a róka a sok szitkon csak mosolygott, S így szólt neki: „Annyi eszed, ha lett volna, Ahány szórszálból van szakállad csimbókja, Meggondoltad volna, ha leszállsz a kutba, Lesz-e módod onnan visszajutni újra?“

Semmibe se fogj, mig jól meg nem fontoltad, Mi lesz vajjon vége megkezdett dolgoznak.

Hogyan őrizte meg a cigány a libát?

Igy ni!

Rapsóné.

(Székelyföldi monda.)

Ennek előtte sok száz esztendővel élt Udvarhelységben egy szépséges szép özvegy asszony: Rapsóné a neve. Temérdek földje, kincse volt Rapsónénak, maga sem tudta, hogy miye van. Vára is volt ennek a szép asszonynak, mégpedig Parajd és Szóváta között. Még ma is meg van a várnak a romladéka. Ugy hívják: Rapsóné vára.

Amilyen szépséges szép asszony volt Rapsóné, éppen olyan vallásos. Nem volt olyan vasárnap, hogy misét hallgatni kincses Kolozsvárra ne hajtattott volna. Az ám, csakhoggy messze van Kolozsvár Udvarhelyszéktől, az út is rossz volt akkoriban s bizony, meg-megesett, hogy a szép Rapsóné lekéselt a miséről.

Történt egyszer, hogy a feneketlen sárban elakadt a hintaja. Dúlt-fúlt a szép asszony s egyszer csak felkiált nagy mérgesen:

— Ördögnek való útja! Rajtad sem járok többet!

Abban a szempillantásban csak elébe ugrik egy ördög s mondja:

— Szólitottál, itt vagyok, szép asszony.

— Szólitott az ördög — mondta bosszúsan Rapsóné. — Mit akarsz?

— Hallottam, hogy mérgeledöl a rossz útra. Mit adsz, ha a váradtól Kolozsvárig jó utat csinállok?

— Kérj akármennyi pénzt, — mondta Rapsóné — megadom, csak jó utat csinálj.

— Jól van, — mondta az ördög. — Adj nekem két hegy aranyat s egy völgy ezüstöt, annyiért olyan utat csinállok, hogy a hintód sohasem lesz sáros, sem kőbe nem ütközik.

Kezet csaptak, s az ördög még az éjjel olyan szép síma utat csinált Kolozsvárig, hogy a szoba padlója sem lehetett simább.

Reggel már be is állított az ördög Rapsónéhoz s jelentette:

— Kész az ut, szép asszony. Hol a két hegy arany s a völgy ezüst?

— Mindjárt, mindjárt, — mondta Rapsóné, — csak várj egy kicsit.

Azzal benyult a ládájába s kivett onnan három aranyat. S hát, Uram, Jézus, ki hallott ilyet? Egy aranyat a jobb, egyet a bal emlőjére tett Rapsóné, egyet pedig a két emlője közzé.

— Itt a két hegy arany s itt a völgy ezüst, — mondta Rapsóné s úgy a szivéből kacagott, hogy csengett a vár belé.

Hej, megharagudott az ördög szörnyűségesen. Csakugy szikrázott a szeme. Azt mondta Rapsónénak:

— No, így még ember rá nem szedett engem. De megállj, Rapsóné, megkeserülöd azt te!

Többet nem szólt, elszaladt szörnyű haraggal, füttyentett egyet, s ahány ördög volt a pokolban, egyszerre ott termett. Annyian voltak, hogy ég, föld elfeketedett.

— Rontsátok el ezt az utat! — kiáltott az ördög.

Az a reneteg ördög neki esett a szép síma útnak s egy szempillantás alatt felforgatták. Volt szép út, nincs szép út.

B. E.

Sebes folyó a gyors időnek árja,
Ragadja gyorsan éltünk csónakát;
Ma még virágít a tavasz kitarja,
Megcsapja holnap őszi dér a fát;
S kivált ha boldogan tűnik napunk,
Az élet illan, mint ha álmodunk:
Ma még erembe forr a kedv, az élet,
S holnap ha nézed, — im a fűrt fehér lett.

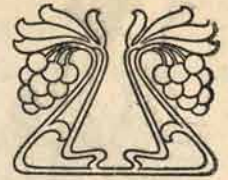
Győry Vilmos.

MESEFOLYAM

A mesék megindulnak és folynak, mint folyam vize.
Elhaladnak a parti virágok mellett és tükrözik az eget.

Írta: BALÁZS FERENC.

(Folytatás.)

– A rossz emberekkel szemben hogyan viselkedjünk? Ők azért rosszak, mert nem szeretnek bennünket. S mi szeressük őket, legyünk hozzájuk jók? – kérdezte Pista.

– Igen, nekünk minden embert szeretnünk kell. Jóknak kell lennünk minden emberrel szemben. Javát kell akarnunk minden embernek. Ez az igazi szeretet.

– Hogyan akarjuk a rossz emberek javát?

– Ugy, hogy szeretetünk által igyekezzünk őket megjavítani. Az édes anya, ugy-e, a rosszabbik gyermekét is szereti. De azért megbünteti, ha rossz. Éppen azért bünteti meg, mert javát akarja és tudja, hogy a kis gyermek sokszor úgy javul meg, ha megbüntetik.

– A rossz embereket azáltal kell megjavítanunk, hogy megbüntetjük őket?

– Nem, fiam, nem. Hanem igyekezzünk fölbreszteni benne az emberek iránti szeretetet. Mihelyt embertársait szeretni tudja valaki: jó ember.

Most kicsapott medréből a mesefolyam. Zúgott a mese.

II. Mese

Rettenetesről, aki megjavult, mert megtanulta az embereket szeretni.

Rettenetes, ez az igen hatalmas és igen rossz ember, lassanként festi-lelki kényura lett a környéken minden embernek. Már mindenkinek azt kellett tennie, amit ő akart, az pedig a legtöbbször csak neki volt jó, másnak nem. Az emberek végre is elhatározták, hogy valamilyen ártalmatlanná teszik Rettenetet.

Összeállott hát egy csomó bátor ember, fölfegyverezték magukat kaszákkal, vasvillákkal és elindultak, hogy elfogják.

El is fogták. Annyi sok emberrel nem mert szembeszállani a gonosz rendhábortó; engedte, hogy megkötozzék és bekisérjék a városba.

Az emberek most tanakodni kezdtek azon, hogy mit csináljanak Rettenetessel.

– Meg kell ölni – tanácsolták néhányan, hanem a jobbérzésűek elborzadtak ettől. Nem, ezt még sem lehet. Hiszen valamikor Rettenetes is jó ember volt, hátha még sikerül megjavítani valamiképpen.

Végül is elhatározták, hogy börtönbe zárják.

Sok esztendeig synlődött a börtönben Rettenetes. Kenyéren és vizen élt. Naplényre nem engedték; úgy legyengült, mint egy gyer-

mek. Járni is alig tudott. Akkor szabadon eresztették.

Bizony a régi, hatalmas-erős Rettenetes igen megváltozott a börtönben. Nem bántott már senkit, békén ment el mindenki mellett, örvendett, ha magát nyugodtan hagyták. Persze, hiszen jártányi ereje sem volt. A kis gyermek is erősebb volt nála.

Hanem a lelke, az semmit sem változott. Nem volt hatalmas, nem árthatott az embereknek. De azért ha tehette volna, rágyújtotta volna minden emberre a fedelet.

Amikor az emberek ezt észrevették, akkor újra tanakodni kezdtek:

– Nézzük ki magunk közzül, ne törődjünk vele, mutassuk meg neki, hogy olyan, mint a fertőző beteg. Hátha ez használni fog.

Ez nem használt. Amikor Rettenetes látta, hogy senki sem áll vele szóba, rávicsoritotta a fogát az emberekre és azt sziszegte:

– Megálljatok csak! Lesz ez még más-képp is!

Aztán azt csinálta tehetetlen dühében, hogy fölgyújtotta a buza asztagokat, amelyek egy egész nyár veritékén dagadtak kövérré. Erre az emberek neki támadtak és szinte agyonverték.

Akkor jött távolról egy vándorló legény, aki hallotta Rettenetes híret és meg akart ismerkedni vele. Mindjárt el is vezeték hozzá. A vándorló legény megkérdezte:

– Azt mondják, hogy te igen rossz ember vagy. Igaz-e?

– Nem törődöm azzal, hogy az emberek mit mondanak, – válaszolta sötéten Rettenetes.

– Amikor egy kis falun keresztül jöttem, egy öreg asszonnal és két ifju emberrel találkoztam. Azt mondták, hogy ők ismertek téged, amikor még Jóembernek hívtak.

– A feleségem s két kis gyermekem, – remegett meg Rettenetes az emlékek sulya alatt.

– Ők még mindig szeretnek téged, – folytatta a vándorlegény.

– Elkergettem őket... – ejtette ki a szót Rettenetes.

– Még valakivel találkoztam, – mondta a vándorlólegény. – Egy gazdag emberrel, aki önző volt és kegyetlen volt, és akinek biztatására te megöltél egy embert. Igen boldogtalan lett ez a gazdag ember. Megverte az Isten. Leánya meghalt. Birtokait tüzvész égette föl.

Házát elvitte a víz. Most egész nap sir és téged emleget. Valamit küldött neked, Jóember.

Rettenetes fölemelte a fejét, amikor a régi nevét meghallotta. A vándorlegény folytatta: — Tudnád-e te az embereket újra szeretni?

Rettenetas hallgatott.

— Az a gazdag ember megölte volt a szivedet. Most új szívet küld neked, hogy tanulj újra szeretni.

S a vándorlólegény homlokon csókolta Rettenetet. Aztán újra megcsókolta. De akkor már Jóembert csókolta meg.

Jóember sirt. Elöntötte őt a régi élete.

Ugy hámlott le róla most egyszerre minden gonoszsága, mint koldusról az avultas ruha.

— Jaj, szegény feleségem, szegény gyermekeim, — suttogta könnyes szemmel és megölelte a vándorlegényt.

Attól a naptól kezdve megváltozott Rettenetes. Megtanulta az embereket szeretni, mint annakelőtte. Hiszen nem is hiányzott egyéb hozzá csak a szive.

Most, hogy a szívet, régi jó szívet visszakapta, újra jó tudott lenni.

*

(Jövő vasárnap másikat mesélünk.)

Friczi bácsi.

— Irta: Nászai Elza. —

Meghült Erzsóka, szegény kis Erzsóka s anyukája néhány napig fehér ágyacskájában tartotta. Eltelt egy hét is, mire a rétre kimehetett. De alig tudott ráismerni.

Eltűnt a fűerdő, a mező érett kalászhai, kedves virágai ott pihentek boglyákba rakva s lekaszált mezőn már új levélkék ütögették fel üde, zöld fejecskéiket. De legkülönösebb volt, hogy a sima mezőre, szanaszéjjel szórva, nagy fehér gömbök telepedtek.

— Ej, ej, talán házacskák? — gondolta Erzsóka s szaladt közelebből megsejlelni az új csudát.

De nem házacskák voltak, hanem inkább fehér kalapocskák, mely egy vastag száron ült; vagy esernyő talán? . . .

Erzsóka jól alánézett: talán tündérekék vagy manócskák szoktak nyáron ilyen ernyő alatt hűsölni? . . . Hát! . . . no, nézd csak! . . . Kiugrott alóla egy kis piros süveg, a süveg alatt Friczi bácsi, a kis törpe.

— No, csak hogy kijöttél egyszer, Erzsóka!

Erzsóka összecsapta örömeiben kezét.

— Friczi bácsi, Friczi bácsi, hogy kerülsz te ide?

— Utazom haza, Németországba — felelt búsan Friczi bácsi.

— Hát nem maradsz Irmuskánál? — csudálkozott Erzsóka.

— Nem jó sorom volt nekem ott, — sóhajtott a kis törpe.

— Meséld el, meséld el — biztatta

Erzsóka s ő maga leült a fűre, Friczi bácsi pedig felkuperodott a fehér ernyőre, ami bizony nem volt más, mint egy nagy csiperke gomba.

— Hiszen te tudod, hogy egészen helyes kis törpe voltam, amikor innen Elza nénivel utra keltünk — kezdte mesélni Friczi bácsi. — Piros süvegem, kék nadrágom, barna kabátom vadonatúj volt, arcom barátságosan mosolygott. — Igaz, hogy falutokban sem tetszettem senkinek. Azt mondták: megrontom a gyerekeket. Én! — aki a légynek sem vétek s a gyermekeket annyira szeretem! . . . No, de azok műveletlen népek voltak, nem sokat törődtem velük s bizonyosra vettem, hogy Irmuskának tetszeni fogok.

Szerencsésen meg is érkeztünk az állomásig. De ott az a fekete szörnyeteg, a gyorsvonat, egy percig sem akart nyugton állni. Sietve lökdösték le a podgyászokat, engem is. — Nagyot koppantam, nagyot reccsentem, — s mindjárt éreztem, hogy baj van.

Amikor otthon kibontottak a papirosból, kiszült, hogy ketté van törve a derekam s kilyukadt a hátam közepe. No, ilyen szégyent! . . .

A gyermekek úgy tettek, mintha örülének, de magukban azt gondolhatták: mit kezdünk egy tört dereku, lyukashátú törpével?

Irmuska ugyan összeszedte kitört testrészeit s elrakta egy fiókba, mivel

Elza néni azt mondta, hogy összegipszel, de nem lett abból semmi.

Azt hiszik az emberek, a törpéket úgy, akárhogy össze lehet tákolni?

Mégis Elza néni úgy helyezett belém egy faágat, hogy a derekam kiegyenesedett és egész becsülettel megálltam helyemet egy diszbokor előtt. A jó bokor ugyanis eltakarta a hátam szégyenletes lyukas közepét.

Azután vártam, minden reggel vártam, hogy Irmuska eljön hozzám játszani. De egyszer sem jött.

Pedig éjjelente, amikor a törpék lelke szabadon járhat-kelhet, belekapaszkodtam az illanó holdsugarakba, besurrantam velük az ablakon, leültem Irmuska ágyára s meséltem neki sok szép dologról.

Meséltem az angyalokról, — kiknek olyan aranyos a hajuk s olyan kék a szemük, mint neki; meséltem a vizitündérekéről, kiknek olyan rózsás az arcuk, mint az övé; meséltem az erdő őzikéjéről, ki olyan szelid, mint ő.

Mert — mi türés-tagadás — nagyon megszerettem azt a kislányt.

Friczi bácsinak néhány könny gördült hosszú szakálába. Letörülte apró ökleivel s Erzsókához fordult.

— Hát te szeretsz-e engem, Erzsóka?

— Én szeretlek, kedves törpécske.

— No legalább valaki szeret ebben az idegen országban. — Mert látod, kislány, nincs szomorubb dolog e világon, mintha senki sem szereti az embert. Engem pedig ott nem szeretett senki.

Szülőhelyemen annyi jó pajtásom volt. A nagytokáju zöldbékák; a tréfás szarvasbogár, ki nagy szarvával mindenkít ijesztget; a méhecskék, kiktől virágot kérincseltem; a leselkedő csigabiga, meg a játékos tündérek... mind szóba álltak velem.

Ott, Irmuskáéknál, senki. — A békák laposát hunyorgattak felém, de tovább ugráltak; szarvasbogarat nem is láttam; a méhecskék elrepültek felettem, idegenül; a kert tündérei egyre csak a fülemile zokogó énekét hallgatták. Eszükbe sem jutott, hogy megtépázzák szegény, árva Friczi bácsi szakálát.

Nem tréfált ott senki. Sem a tündérek, sem a gyermekek, sem az emberek.

— Miért van ez? — töprengtem éjszakánként. — Talán mert lyukas a hátam?

Hangosan beszélhettem egyszer, úgy öreg emberek módjára, mert váratlanul felelt rá valaki. Feltekintve, a holdsugarak ezüst páncélu tündére állt előttem.

— Nem azért, törpécske, hanem mert idegen vagy te ezen a sik vidéken. Más nemzet szülötte vagy, más ország a hazád, itt csak a meséskönyvek tudnak rólad. Az emberek mesemondó lelkének nem vagy te itt kifogyhatatlan humoru alakja. És a gyermekek csak ismernek, de nem szeretnek. Gyere, törpécske, gyere velem hazádba. Ül fel ezüstszőrű paripáimra. Megtart három hetet, míg haza érünk, mert csak éjjel utazhatunk, de itt meghalsz a nagy egyedülétben, szegény öreg barátom.

Ereztem, hogy igazat mond. Még egyszer felnéztem Irmuska ablakára, gondolatban elbucsuztam tőle, azután felültem a tündér paripájára.

Igy jutottam ide s vártalak már egész nap jó gomba anyónál, hogy elbucsuhashassak tőled, Erzsóka.

Erzsóka szomoruan hallgatta a kis törpét. Azután felállt.

— Esteledik, mennem kell, anyuka vár. Isten áldjon meg, kis törpe. Én szeretlek és sajnálom, hogy elmész. Légy boldog és megelégedett igazi hazádban.

Este, amikor már az ágyacsájában feküdt Erzsóka, egy ezüstszőrű paripát látott átrepülni a réten. Rajta ült Friczi bácsi. Bucsuozól megemelte piros süvegét s busan kiáltott:

— Isten áldja meg szép Magyarországot és kedves kislányait: Irmuskát és Erzsókát.

*Tele van a kert virággal,
Vigan csattog a madárdal,
Itt is, ott is rózsá int...
Őszi szél ha elhervasztja,
Eszteendőre, új tavaszra
Majd virulni fog megint.*

Rudnyánszky Gyula.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejt-
vény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők
és nyertesek névsorát egyszerre, a megfej-
tést követő hónap végén közlöm!

Betűrejtvények.

ár ár ár **X** os.
ár ár ár

'r 'r **Y**
k

TISZA 1922 je

1—29. Aranymondás.

Számrejtvény.

- 14, 20, 4, 11, 24, 27, 21, 3. Tiszta ellentéte.
17, 2, 26, 12, 9, 7. Jánost így is hívják.
6, 23, 29, 25. Sekély ellentéte.
1, 15, 8. Két partotköössze.
19, 18, 13. Szárnyas ragadozó.
5, 28, 22. Igekötő.
10, 16. Ige.

N° **b' sz d j** $\frac{mi}{sz l!}$

ác ác ác
ác ác ác

*Karácsonynak ünnepére, — Jézuska rendeletére, — Készülnek a szép babák!
Készüljetek ti is szépen, — apák, mamák, bácsik, nénik, — nagymamák és nagyapák!*

Elek nagyapó üzeni:

A kedves, jó Öreg Cimbora megkért engem, hogy ezután én válaszoljak a ti leveletekre, mivelhogy ő naponként megjelenő ujságot is szerkeszt s nem marad elég ideje arra, hogy minden levélre pontosan válaszoljon, ehelyett időnként mesélni fog nektek, Örömmel teljesítem az ő kívánságát, mert itt, falun, bizony jóval több idő van levélíráásra és válaszolásra, meg aztán jól is esik öreg szívemnek, ha ebbe a csendes magányosságba az ország minden részéből napról napra jönnek a levelek az én kedves unokáimtól. Igen, unokáimtól. Mert unokája Elek nagyapónak ez ujság minden olvasója, akiknek örömeiben, bujában igaz szívvvel vesz részt. Fordulatok bizalommal Elek nagyapóhoz, mondjátok el őszintén, ha van mondanivalótok, s bátran kérdezzetek, ha egy s más dolgokban nagyapó utbaigazítására szükségetek lesz. Arany kapocs a szeretet: ez kösse össze az én öreg szívemmel a ti újui szíveteket!

Rejtvénymegfejtőknek. Ezentul minden számban lesznek rejtvények, a megfejtők és a nyertesek névsorát azonban minden hónapnak a végén közlöm, még pedig az előző hónapban beérkezettek nevét. Teszem ezt azért, mert így senkinek sem marad ki a neve s mindenki, aki beküldte a megfejtést, részt vesz a sorsolásban. Tanácsolom minden unokámnak, foglalkozzék a rejtvénymegfejtéssel, nemcsak azért, mert könyvet nyerhet, ha a szerencse Istenasszonya rája mosolyog, de azért is, – s főként ezért – mert a rejtvénymegfejtésre való foglalkozás szórakoztató is, elmeélesztő is. – **Fodor László.** Meglepő ügyes *A nábob* című kis történeted, első gimnazista unokám, de mégsem közlöm, mert a gyermekujtság nem azt jelenti, hogy gyermekek írják, ha korukhoz képest, mint te is, meglepő ügyesen írnak is. Majd eljön az ideje annak, hogy nyomtatásban lásd az írásaidat, aminthogy már sok gyermek nőtt íróvá, aki első zsengéit Elek nagyapónak mutatta be. Most csak iskolai tanulmányaid mellett, olvassad üres óráidban a jelesebb írókat, aztán egyszer majd újra meg fogod irni a gonoszlelkű nábob történetét, s akkor valószínűleg nem álom fogja megjavítani, hanem keményen megpróbálja s jó utra téríti a – **Sors.** – **Stein Laci.** (Msziget.) Intézkedtem, hogy elküldjék neked a 35. számot. Szívesen fogadom a rejtvényeket, csak jók és ujak legyenek. – **Rác György.** Örvendek, hogy tetszik neked is, testvéreidnek is a Cimbora, türelmetlenül várjátok a megérkezését, s jól esik olvasnom, hogy „nagyon“ terjeszted kolozsvári barátaid közt is. Ezt kellene cselekedni minden unokámnak, s hiszem, cselekszik is. Hétről-hétre mind jobban és jobban fogjátok látni, hogy öreg napjainak jóformán minden óráját nektek szentelem. Az erdélyi magyar gyermekek évek óta alig láttak gyermekujtságot, nem részesültek megfelelő lelki táplálékban: ezt töreksem én pótolni a ti kedves ujságokban. – **Bartha Margit.** Mélyen meghatott a leveled, édes Margitkám. „Karácsony ünnepe – irod – négy teljes esztendeje lesz, hogy levelet irtam Pestre Elek nagyapónak, erre a levélre

választ nem kaptam, mert nem is kaphattam. Azóta színét sem láttam Elek nagyapó *Jó Pajtásának* s most itt látom Elek nagyapó nevét a *Cimborában*. Hát csakugyan nekünk, csak nekünk ir ezután? Négy év előtt 10 éves kis lány voltam, most 14 éves „nagy lány“ vagyok, de olvasni fogom a Cimborát is. Köszöntöm Öcsikét és Tökmag király öfelségét, az én kedves rég nem látott ismerőseimet. Isten hozta! – Igen, édes „nagy lány“ unokám, ezután első sorban nektek, erdélyi unokáimnak írok, s hiszem, hogy „kis“ és „nagy“ lányok, „kis“ és „nagy“ fiúk egyforma szeretettel fogják olvasni a Cimborát, mert nagy (és nem kis) gondom lesz arra, hogy elemisták és gimnazisták megtalálják benne a nekik való olvasmányokat. Sőt gondom lesz az „apró emberekre“ is, akik még nem tudnak olvasni, de megértik az apró meséket és versikéket. – **Neufeld Zsiga.** „Ór“, aki azokat a pompás képeket rajzolja Öcsike „nadselü“ gondolataihoz, teljes nevén: *Ócsvár Rezső*. Szatmáron lakik. Bizony, kár, hogy a papiros nem finom, de egyelőre meg kell elégednünk, mert még ez is szörnyű drága, hát a finom! De a kiadó bácsi biztat, hogy a finom papír ideje is elérkezik, amihez – azt mondja – nem is kell több: minden előfizető szerezzen legalább egy előfizetőt. Hát, ez igazán nem nagy dolog, ugy-e? – **Biró Jenő.** Kérdal: a Cimbora nem emlékezik meg a „száz éves“ Petőfiről? Hogyne emlékeznék meg! Csak megvárom a nagy költő születésének évfordulóját. Vagy a karácsonyi vagy az ujévi számban lesz ez a megemlékezés írásban és képekben. – **Antal György.** „Gimnazista létedre“ is sokat tanulsz az *Apa* és *Tamás* párbeszédéből? Ennek igen örvend nemcsak Elek nagyapó, de bizonytal Tamás is meg az édes apja. Tamás Elek nagyapó valóságos unokája, érdeklődő természetű fiú, s az ő szüntelen érdeklődéséből született a gondolat Kisbaczonban, hogy az apja meg is írja e kérdésekre adott válaszait. Már születéstől is hallottam, hogy nagy élvezettel és haszonnal olvassák e párbeszédet. – **Klein Irén.** Teljes életben a szeretet vallását hirdetem, ezt igyekeztem a gyermekszívembe beleoltani, s csak egy dolgot gyűlöltem: a gyűlöletet. Sohasem tettem különbséget gyermek és gyermek között: minden jó gyermek egyaránt kedves nekem, szegény, gazdag és bármiféle hitű. Mélyen elszomorító, hogy már a te gyermeklelkedet is megzavarta az a gyűlölködés, amit, fájdalom, léptenyomon tapasztalhatsz, s azzal a meglepő kérdéssel fordulsz hozzám: van-e bennem gyűlölet! Van, csakugyan van; gyűlölöm a gyűlölködést, de én a gyűlölködőknek is megbocsátok, mert – mint a Megváltó mondá – „nem tudjuk, mit cselekednek.“ Okos leveleidet máskor is szívesen látom.

